

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 204/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. K. a MVDr. Z. K., obaja bytom P., zastúpených advokátkou JUDr. O. M., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaniach vedených pod sp. zn. 29 C 159/2007 a sp. zn. 9 C 132/02, ako aj postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/80/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. K. a MVDr. Z. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2012 doručená sťažnosť Ing. D. K. a MVDr. Z. K. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 29 C 159/2007 a sp. zn. 9 C 132/02, ako aj postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/80/2011. Sťažnosť bola doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 28. marca 2012.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„V mojej právnej veci vedenej na Okresnom súde v Prešove pod č. k. 9 C 132/2002 žalobcu S., a. s. P... o zaplatenie 13 397,10 Sk a o povolenie obnovy tohto konania pod č. 29 C 159/2007 mi bolo dňa 13. 2. 2012 doručené uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 12. 1. 2012, ktorým bolo odmietnuté moje odvolanie podané 25. 10. 2011 proti uzneseniu Okresného súdu v Prešove s tým, že toto bolo údajne podané oneskorene. Súčasne v odôvodnení tohto uznesenia súd podrobne popisuje doručovanie zásielok žalovaným, ako aj dôvod ustanovenia opatrovníka žalovaným v konaní vo veci samej...

S týmto uznesením odvolacieho súdu a jeho odôvodnením sa však nestotožňujeme a trváme na tom, že pri doručovaní nám súdnych zásielok nebol dodržaný zákonný postup. Taktiež nebol zákonný dôvod na ustanovenie nám opatrovníka v uvedenom spore vo veci samej, ako ani dodržaný zákonný postup pri jeho ustanovení. Sme toho názoru, že nemohol nám byť ustanovený opatrovník, ktorý nepozná danú problematiku ani nás samotných. Následkom takéhoto nezákonného postupu sme totiž boli v danom súdnom spore neúspešní tým, že sme neboli vôbec ako účastníci konania vypočutí a neboli zohľadnené ani naše písomné podania, predložené dôkazy a návrhy na vykonanie dôkazov, ako aj ďalšie návrhy na prerušenie súdneho konania z dôvodu podania trestného oznámenia na Krajskú prokuratúru v Prešove a i.

Z tohto dôvodu sme aj po rozhodnutí vo veci bez našej účasti, podali návrh na obnovu konania, ktorý však bol uznesením Okresného súdu v Prešove č. k. 29 C 159/2007 z 28.1.2009 zamietnutý. Toto rozhodnutie súdu nám nebolo doručené. Žalovaný v rade 1 toto si vyzdvihol na súde až 11. 10. 2011. Týmto dňom považujeme uvedené uznesenie súdu za doručené. Proti tomuto uzneseniu súdu bolo potom podané odvolanie 25. 10. 2011.

Nestotožňujeme sa preto s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 9 Co/80/2011 zo dňa 12. 1. 2012 /ktorým bolo odvolanie odmietnuté/ v tom, že odvolanie bolo podané oneskorene s tým, že lehota na jeho podanie uplynula 2. 4. 2009...

Trváme teda na tom, Okresný súd v Prešove nesprávne rozhodol o našom návrhu na povolenie obnovy konania v našej neprítomnosti, ako aj nesprávne rozhodol vo veci samej - prebiehajúcej pod č. k. 9 C 132/02 v ktorej nám ustanovil opatrovníka z dôvodu našej údajnej nečinnosti. Ako vyššie uvádzame a ako to bolo aj bližšie uvedené v odvolaní proti uzneseniu súdu č. k. 29 C 159/2007 - 94 podanom 25. 10. 2011, nie je pravdou, že sme boli v konaní vo veci samej nečinní a že sme nereagoval i na výzvy súdu, ani na predvolania na pojednávania.

Stále sa totiž zdržiavame na adrese svojho trvalého bydliska z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia žalovanej v 2. rade /manželky žalovaného v 1. rade, ktorý je jej opatrovateľom ustanoveným ÚPSVaR v P./. Preto namietame postup súdu v tom smere, že ustanovil nám v konaní opatrovníka tak ako vyššie uvádzame a trváme na tom, že týmto postupom súdu nám bola odňatá možnosť konať na súde, čím bolo porušené aj naše ústavné právo zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 medzinárodného Dohovoru na spravodlivé konanie, podľa ktorých každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach.

Namietam tiež vadnosť napadnutého uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 9 Co/80/2011 - z 12. 1. 2012 v tom, že v jeho úvode je uvedené že o odvolaní žalovaného v 1. rade rozhodol súd zhodou hlasov členov senátu, avšak senát v ňom vymenovaný nie je.

Nakoľko nemáme inú právnu možnosť brániť sa uvedenému nezákonnému postupu súdu a domáhať sa ochrany svojich základných občianskych práv, v zmysle § 127 ods. 1 Ústavy SR podávame túto sťažnosť...“.

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd vyslovil, že „konaním Okresného súdu v Prešove č. k. 29 C 159/2007 a 9 C 132/02, ako aj konaním Krajského súdu v Prešove č. k. 9 Co/80/2011 došlo k porušeniu základného ústavného práva sťažovateľa - zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 medzinárodného Dohovoru“.

Domáhajú sa aj priznania finančného zadost'učinenia v sume 3 000 € a úhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú s'ťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia s'ťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, s'ťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné s'ťažnosti alebo s'ťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj s'ťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť s'ťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti s'ťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci, proti ktorému s'ťažnosť smeruje, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva označeného s'ťažovateľom pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (v danom prípade všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo

stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, II. ÚS 76/06).

Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd je aj zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04). Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

1. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je predovšetkým namiatané porušenie označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v právnej veci sťažovateľov vedenej pod sp. zn. 9 C 132/02, ale tiež aj v konaní o povolenie obnovy tohto konania, ktoré prebiehalo na okresnom súde pod sp. zn. 29 C 159/2007 a krajskom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/80/2011.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že napadnuté konanie pod sp. zn. 9 C 132/02 bolo právoplatne skončené 4. júna 2004.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon

o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa údajného nezákonného postupu okresného súdu v predmetnom konaní dozvedeli najneskôr 6. júna 2007, keď podali návrh na povolenie obnovy konania.

Sťažnosť však ústavnému súde podali až vo februári 2012, t. j. v čase, keď už nepochybne uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom, teda ich sťažnosť proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 132/02 je podaná oneskorene. Z tohto dôvodu preto ústavný súd ich sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Okrem toho ich námietky smerujúce k tomu, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 132/02 im bola odňatá možnosť konať pred súdom, boli zákonným dôvodom na podanie odvolania nadriadenému súdu [§ 205 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)], prípadne neskôr aj dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky [§ 237 písm. f) OSP], ktoré však, ako vyplýva z ich sťažnosti, sťažovatelia nevyužili, ale s námietkou porušenia svojich práv, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom, sa priamo obrátili na ústavný súd.

Z uvedeného dôvodu tiež nie je na meritórne rozhodovanie o sťažnosti v tejto časti daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Sťažovatelia taktiež namietali v odôvodnení sťažnosti aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní

okresného súdu pod sp. zn. 29 C 159/2007 a krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/80/2011, ktorým chceli dosiahnuť zmenu právoplatného rozsudku okresného súdu sp. zn. 9 C 132/02 zo 7. apríla 2012 prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku, a to návrhu na povolenie obnovy konania.

Sťažovatelia svoj návrh na povolenie obnovy konania odôvodnili dôvodmi uvedenými v § 228 ods. 1 písm. a) a b) OSP v platnom a relevantnom čase na tom skutkovom základe, že v pôvodnom konaní neboli vykonané všetky dôkazy a okresný súd procesne pochybil, keď konal v ich neprítomnosti a rozhodol bez ich vypočutia, čím im odňal možnosť konať pred súdom.

O ich návrhu z 1. júna 2007 rozhodol okresný súd uznesením z 28. januára 2009 tak, že zamietol ich návrh na povolenie obnovy konania (v spise je vyznačená právoplatnosť tohto rozhodnutia 3. apríla 2009 na č. 1. 94).

Dňa 25. októbra 2011 sťažovateľ v prvom rade podal proti uzneseniu okresného súdu z 28. januára 2009 odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením z 12. januára 2012 rozhodol tak, že odvolanie zamietol s odvolaním sa na § 47 ods. 2 OSP a ďalšie ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 45 ods. 2 a § 57 ods. 1 a 3) a tiež § 33b ods. 4 Občianskeho zákonníka ako oneskorené podané.

Ústavný súd k tomu poznamenáva, že v konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pretože nejde o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím vo veci. Takéto rozhodnutie už bolo totiž vydané v pôvodnom konaní, v zmysle § 159 ods. 1 OSP predstavuje prekážku veci rozhodnutej a túto nemožno prejednávať znova. Prekážka veci rozhodnutej odpadne len nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania podľa § 235 ods. 1 OSP, keď súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejedná. V tomto štádiu už preto ide o rozhodovanie o občianskom práve

alebo záväzku, odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím o návrhu na zmenu rozhodnutia vydaného v pôvodnom konaní, a teda aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Pri obnove konania podľa Občianskeho súdneho poriadku môže byť základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) porušené len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania (napr. III. ÚS 191/02), čo však nie je prípad sťažovateľov, pretože ich návrh bol zamietnutý.

Tu je potrebné tiež uviesť, že vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z doterajšej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (mutatis mutandis I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože ide o rozhodnutia, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru. Článok 6 ods. 1 dohovoru neobsahuje právo na revíziu súdneho konania (bližšie Svák, J.: Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina: Poradca podnikateľa, 2003, 369 – 370 s.).

Z dôvodu, že už uvedené námietky sťažovateľov sa javia vzhľadom na uvedené skutočnosti ako nedôvodné a ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi postupom všeobecných súdov a namietaným porušením práv sťažovateľov v konaní o povolení obnovy konania, ich sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2012

